

Український Фаберже

Наше знайомство було випадковим, але напрочуд цікавим і, як виявилось, корисним. Наприкінці листопада минулого року в приміщенні Культурного центру УТОГ, де відбувалася виставка до Міжнародного дня людей з інвалідністю, нас познайомив відомий в Україні будівник моделей вітрильників у скляних пляшках Володимир Ящук (див. журнал «Упаковка», № 3, 2017 р., с. 60–62). Як виявилось, моїм новим знайомим став Анатолій Бойко з Володимир-Волинського, уже відомий художник-дизайнер, майстер з вишивки металом на яєчній шкаралупі. Одразу подумалося, що, з одного боку, яйце є

унікальною упаковкою для зародків ще не народжених пташенят, яку створила сама природа. З іншого – у руках Анатолія Бойка яєчна шкаралупа стає основою для унікальних витворів мистецтва.

Розповісти нашим читачам про «друге життя» яєчної шкаралупи, якого надає їй Анатолій Бойко (а ми її безжально обдираємо та згодом викидаємо на смітник), стало моїм професійним обов'язком. Отже, знайомимось: художник-дизайнер, майстер народної творчості, рекордсмен України Анатолій Бойко.

Валерій Кривошей, к.х.н.

– Анатолію, кілька слів про себе. Де народилися, хто Ваші батьки, де навчались, де та ким працювали?

– Народився я на Тернопільщині, в с. Буглів Лановецького району. Батьки працювали в колгоспі. Я закінчив Буглівську середню школу та вступив до Дубенського професійного училища в Рівненській області, яке закінчив достроково за фахом «різьбяр по дереву». Тоді відслужив строкову службу, де, на жаль, отримав важку травму. Після повернення додому тривалий час лікувався й вивчав різні напрями в мистецтві. У 1992 р. отримав II групу інвалідності, почав працювати столяром. У Тернополі розробляв та виготовляв різьблені меблі, декоративні панно та дизайнерські проекти для приміщень. Багато подорожував по різних країнах СНД, набуваючи нових знань і навичок у різних мистецьких напрямках. У 2002 р. переїхав до Володимира-Волинського Волинської області, де зараз і проживаю. За всі ці роки опанував 17 видів мистецтв.

– Як у Вас виникла ідея оздоблювати яєчні шкаралупки?

– Ідея з'явилася не зразу. Якось я спробував займатися писанкарством, але мені було нецікаво. Схожих робіт тисячі, а мені хотілося чогось нового. В Інтернеті побачив різьблені яйця та захопився цим видом мистецтва, практично самотужки по фото зробив власний стиль різьби, вдосконалюючи цю техніку. Але згодом зрозумів, що у світі таких робіт дуже багато. Через те вирішив додавати до різьби декоративні елементи. Коли побачив на фото яйця Фаберже, загорівся бажанням спробувати зробити такі самі, але на шкаралупі, бо саме вона має прямий стосунок до українського писанкарства. Планував використовувати всі символи та знаки наших предків, лише замінюючи віск і фарби на метал. Перші спроби були невдалі, але після не одного десятка тріснутих яєць зрозумів усі нюанси й розробив власний стиль і методику, які на даний час не мають аналогів.

— *Де Ви навчалися цьому мистецтву? В Україні є інші майстри з оздоблення яєчних шкаралупок?*

— Навчався самотужки, пробуючи різноманітні способи та поєднуючи багато традиційних технік. В Україні знаю близько 10 майстрів — різьбярів по шкаралупі, але ніхто з них не працює в моєму стилі. Я один, хто оздоблює шкаралупу металом, і на даний час є рекордсменом Національного Реєстру Рекордів. Найскладніші роботи — це витягування та вигинання шкаралупи: якщо схвилю на міліметр, робота може просто розлетітися на шматочки.

— *Чи можете назвати загальну кількість яєць, які Ви оздобили таким способом? До речі, скільки років займаєтесь цим мистецтвом?*

Різьбою по шкаралупі та оздобленням металом і камінням займаюся сім років. Перша моя робота збереглася, вона досить примітивна й не дуже приваблива, але вона є пам'ятною для мене — як спогад, із чого починав. Загальну кількість робіт, які зробив, важко порахувати, бо за ці роки багато з

них розійшлися по приватних колекціях. Думаю, що їх приблизно 400.

Ідеї для нової розробки виникають спонтанно. Я не роблю ескізів, а беру яйце в руки й думаю, що ще можна зробити нового. Починаю накладати металеві стрічки і вже в процесі творіння розумію, яким буде виріб. Роботи здебільшого назв не мають, бо на них уже є різні символи та обереги. Зазвичай вони тематичні та мають філософське тлумачення. Деякі виконані в стилі абстракції, деякі — у традиціях писанкарства. Багато робіт мають побутове призначення: це світильники, шкатулки, обереги.

— *Чого Ви потребуєте, щоб почати нову роботу: спокою, натхнення, усамітнення, певного стану душі чи чогось інше?*

— Для початку роботи мені потрібно налаштуватися до виготовлення того чи іншого твору. Краще, якщо це від-

бувається на самоті, причому без зайвих думок та в спокійних умовах. У моїй майстерні є робочий стіл, облаштований спеціальним освітленням та витяжкою. Працюю я з великою кількістю інструментів, що використовуються в ювелірних майстернях. Серед них професійні бормашини фірм Dremel та Foredom, алмазні стоматологічні бури, високоякісні свердла, штативи, затискачі тощо.

— *Розкажіть про технологію роботи. Де Ви берете яйця, як їх вибираєте та які використовуєте?*

— Яйця беру домашні, в селах, замовляю їх наперед. Використовую різні — від перепелиних до страусиних. Яйце має бути рівне, без кривизни й дефектів. Тоді його ретельно мию та, просвердливши отвір, видуваю вміст. Після цього добре прополіскую та даю сохнути за кімнатної температури близько місяця, і аж тоді яйце готове до різьби та оздоблення різними матеріалами.

У своїх роботах використовую найрізноманітніші матеріали, нарости на деревах, біжутерію високої якості, каміння, кольорові метали, різні види дроту, лаки та клеї високої художньої якості. Правильно підготовлені шкаралупи зберігаються роками. Саму колекцію тримаю у виставковій залі на спеціально виготовлених полицях. Температурний режим приміщення не

якого продукту? Чим вона є для Вас, чи звертаєте на неї увагу, коли щось купуєте?

– Про те, що яйце є найкращою природною упаковкою, якимось чином не задумався. Знаю, що яйце у всьому світі є символом початку життя... А воно й справді є чудовою упаковкою – Ви правильно кажете.

Я більше в захваті від яєчних шкаралупок, та заходячи до супермаркету, звичайно, звертаю увагу на упаковку. Адже вона відіграє важливу роль у зберіганні певного продукту та його подачі. Але зазвичай більше цікавлюся тим, що в упаковці, та якої воно якості.

– *Анатолію, дякую за нашу розмову, за відверті та розгорнуті відповіді. Маю надію, що Ви порадуєте всіх нас ще не однією цікавою роботою. А ми будемо пишатися, що така природна упаковка отримує у Ваших майстерних руках друге життя.*

має великого значення, так як кожний витвір захищений високоякісним художнім лаком, що витримує коливання температур від –15 до +40 °С.

– *Чи замислювались коли-небудь про те, що основою Ваших творів є одна з найкращих природних упаковок? Як узагалі ставитесь до упаковки будь-*

– *Що надає Вам натяги для такого вишуканого мистецтва? Чи є у Вас учні, послідовники?*

– Дуже влучне питання. Моя творчість була би пустою без спілкування з людьми. Митець не може замикається в собі, він повинен виходити до людей. У цьому мені допомагають виставки. Я провів 15 авторських та був учасником близько 60 виставок по всій Україні. Найцікавіша була у Верховній Раді України, де я встановив рекорд та отримав сертифікат Національного Реєстру Рекордів. За свою працю я нагороджений грамотою Верховної Ради України, шістьма почесними грамотами та маю ще близько 60 грамот, сертифікатів, дипломів, подяк. Займаюся волонтерством, даю свої роботи на аукціони для воїнів АТО та онкохворих дітей. Крім того, проводжу безкоштовні майстер-класи.

Зараз до мене ходять учні опанувати техніку різьби по шкаралупі. Не всім під силу таке заняття, адже потрібно мати схильність до тонких робіт, особливу чутливість у руках. Але я маю надію, що послідовники мого мистецтва знайдуться. Україна багата на таланти.

Уже під час роботи в редакції над цим інтерв'ю дізналися, що з нагоди Міжнародного дня людей з інвалідністю Анатолію Бойку Указом Президента України Петра Порошенка № 399/2017 від 2 грудня 2017 року присвоєно почесне звання «Заслужений майстер народної творчості України» за вагомий особистий внесок у реалізацію державної політики у сфері соціального захисту і реабілітації осіб з інвалідністю, багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм майстра.

Щиро вітаємо Анатолія Бойка з такою почесною нагородою!